

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗ 29 Μαρτίου- 4 Απριλίου 2003

ΠΕΝΧΟΛ

«ΜΠΛΕ – ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ»

ΣΤΟ ΑΠΛΟ ΘΕΑΤΡΟ

Η ζωή και τα χρώματα των ανθρώπων

Πού κεντράρει αυτό το έργο; Με μια πρώτη ματιά διακρίνονται δύο κέντρα βάρους, ο ανταγωνισμός και η σχιζοφρένεια. Μια μπάρα ανάμεσα στον κόσμο των υγιών που ο ένας διαγκωνίζεται αγωνιακά τον άλλο για την επικράτηση, την ανάδειξη, την αναγνώριση, σε συγκρούσεις χωρίς όρια, φραγμούς, αναστολές και στους αρρώστους, τους χωμένους στους δικούς τους κόσμους, πρόσφυγες σε ζωές του δικού τους χρώματος.

Έργο πυκνοϋφασμένο που η πολυσημία του σαστίζει. Άκρες μίτων πολυάριθμες που σε πάνε σε άπειρες κατευθύνσεις και σε ποικίλους προβληματισμούς. Πόσο ψυχικά υγιής είναι η κοινωνία μας, πόσο «σταθερή» είναι η επιστήμη της ψυχιατρικής και πόσο σίγουρη για τον εαυτό της, πόσο η παρέκκλιση είναι ασθένεια και πόσο η τρέλα (σχιζοφρένεια ή παράκρουση) είναι σύμπτωμα κοινωνικής ή ιστορικής και πολιτιστικής ανισορροπίας. Η μεταφύτευση από ένα περιβάλλον (εθνικό, κοινωνικό) και η δυσκολία προσαρμογής σ' ένα διαφορετικό σύστημα κωδίκων και δεδομένων, αποτελεί παράγοντα ψυχοπνευματικής διασάλευσης; Αυτές κι άλλες πολλές παροτρύνσεις για στοχασμούς υποβάλλει το σπουδαιότατο αυτό θεατρικό κείμενο.

Η ανάπτυξη, η πλοκή, η διαδραμάτιση, οι διάλογοι, οι χαρακτήρες είναι μαστορεμένα με οίστρο και ικανότητα εμπνευσμένου δεξιότητη. Ένα έργο αυστηρά πολιτικό στη βάση του, κάτι πολύ περισσότερο από ένα σκηνικό σκαρίφημα.

Η Ρούλα Πατεράκη, που ανέλαβε τη σκηνοθεσία του, απέφυγε, ευτυχώς, τις παραδοξότητες κι όλα όσα οικοδομούν για τους εύκολους τον μύθο του θεατρικά ιδιότροπου. Αντιμετώπισε το έργο με σοβαρότητα και ευθύνη. Φρόντισε τους ρόλους γιατί κατανόησε ότι όλο το έργο βρίσκεται στις ψυχές και στα κεφάλια των ηρώων. Έτσι όλα παράγονται και διάγονται από τα τρία πρόσωπα του έργου που το καθένα εκθέτει μια ατομική περιπέτεια, προθέσεις, καταβολές και κίνητρα και συστρεφόμενα και διασταυρούμενα μεταξύ τους συνθέτουν τον άγριο αγώνα που παρακολουθήσαμε. Η Ρούλα Πατεράκη σε μια απ' τις πολύ καλές στιγμές της.

Απ' όσα σημειώνω για την αξία των ρόλων στο «δίχρωμο» δραματούργημα του Πένχολ, συνάγεται εύκολα το υψηλό επίπεδο των ερμηνειών. Αν οι ηθοποιοί που επιφορτίστηκαν να δώσουν διαστάσεις και εσωτερικότητα στα πρόσωπα, γραφή και σκηνοθεσία, θα προδίδονταν. Χωρίς τον Ηλία Λογοθέτη που έστησε εκεί μπροστά μας έναν αληθινό Ρόμπερτ Σμιθ δουλεμένο ως τις παραμικρές λεπτομέρειες, τόσο πειστικά φιλικό, ειλικρινά εξομολογητικό έως και επικίνδυνο αμοραλιστή και χωρίς το Σταύρο Καλλιγά που δεν έπαιζε το νεαρό ψυχίατρο Κρίστοφερ αλλά Ήταν, η παράσταση δεν θα έφτανε εκεί που βρίσκεται. Άξιοι οι ηθοποιοί

που ταξιδεύουν το θεατή ως το ακρότατο όριο της ψευδαίσθησης. Οι δύο αυτοί καλλιτέχνες ωστόσο, για να ενδυθούν το ρόλο τους, δεν πορεύθηκαν πολύ μακράν του εαυτού τους. Δεν χρειάστηκε να εξαρθούν, να μεταρσιωθούν, να συνθέσουν «περάσματα» για να περαιωθούν ως τον «άλλο που υποδύονταν. Ο Λογοθέτης γνωρίζει πολύ καλά αυτό το «ταξίδι» απ' την περιπέτεια του με το έργο του Πίντερ «Νεκρή ζώνη» στο ίδιο θέατρο, όταν χρειάστηκε να οικοδομήσει μόνος τον αξέχαστο εκείνο ρόλο. Μια ανάλογη γέφυρα διαβαίνει εδώ ο τρίτος ηθοποιός της διανομής, ο Αλέξανδρος Σταύρου, που παίζει τον ψυχοπαθή Μπρους.

Όταν ακούς έναν ηθοποιό να λέει «δουλεύω το ρόλο μου», ποτέ δεν φαντάζεσαι σε πόσο σύνθετο αποτέλεσμα μπορεί να φθάσει. Είναι τέτοιο το «φτιάξιμο» του ρόλου που αποκαλύπτουν αφ' ενός μια εντελώς προσωπική προσπάθεια και αφ' ετέρου προβληματισμό, επιμελή αναζήτηση και φαντασία. Ασφαλώς βέβαια και ικανότητες πολύ πέραν του μετρίου. Ένα τέτοιο χτίσιμο ενός θεατρικού προσώπου που μόνο με τις φωλιές, που σβόλο- σβόλο χτίζουν τα πουλιά με το ράμφος τους μπορεί να παρομοιασθεί. Μια ερμηνεία που μας μένει.

Η μετάφραση της Κατερίνας Χαλκίδου πολύ θεατρική και ενημερωμένη στα ειδικά της ψυχιατρικής περιδίνισης και το σκηνικό του Γιώργου Πάτσα με την απαιτούμενη ψυχρότητα χώρου κλινικής.

Γιώργος Χατζηδάκης
(Αδριανός Γεωργίου)